

ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА СЛУЖБА УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ПОДАТКОВОЇ СЛУЖБИ

ПРАВО І ДЕРЖАВА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА РЕГІОНАЛІЗАЦІЇ

Матеріали
міжнародної науково-практичної конференції

14 жовтня 2011 року

Ірпінь
2011

УДК 342.5(477)(063)

ББК 67.9(4 Укр)400 в 431

П 68

Рекомендовано до друку

*Вченою радою Національного університету державної податкової служби України
(Протокол № 4 від 24.11.2011 року)*

Редакційна колегія: Мельник П.В., д.е.н., професор; Таранюл Л.Л., д.е.н., професор; Тимченко Л.Д., д.ю.н., професор; Білоус В.Т., д.ю.н., професор; Цимбал П.В., д.ю.н., професор; Антиков В.І., к.ю.н., доцент; Самілик Г.М., к.ю.н., доцент; Касьяненко Л.М., д.ю.н., доцент; Нікітін Л.О., к.ю.н., доцент; Калганова Л.А., к.ю.н., доцент; Шемелинськ І.І., к.ю.н.; Мацелик Т.О., к.ю.н., доцент; Воробйова Л.С., к.ф.н., доцент; Тимченко Л.О., к.ю.н., доцент; Опучак Л.В., к.пед.н., доцент; Зайцева І.В., к.пед.н., доцент; Матілюх Н.П., к.е.н., доцент; Максименко І.А., к.ф.н., доцент.

П 68 **Приво і держави в умовах глобалізації та регіоналізації:** Матеріали науково-практичної конференції, 14 жовтня 2011 року / Державна податкова служба України, Національний університет ДПС України, 2011. – 338 с.

У збірнику представлені тези, в яких розглядаються правові, філософські, соціальні, економічні та літвастичні аспекти розуміння феноменів «право» та «держави» за умов розвитку двох взаємозалежних процесів суспільного життя – глобалізації та регіоналізації. Піддані аналізу шляхи цивілізаційного поступу України, які проявляються у: об'єктивному посиленні протрості міждержавних кордонів, різкому зростанні обсягів та інтенсивності транснаціонального перетикання капіталів, інформації, послуг та людських ресурсів, масовому поширенні уніфікованих стандартів споживання у світі; посиленні ролі недержавних регуляторів світової економіки і міжнародних відносин; формуванні єдиного простору комунікаційного спілкування; літвисті права і держави на всі галузі соціального життя; пошуку адекватних правових механізмів захисту національних інтересів у контексті єдиного глобального світу.

Видання розраховане на науковців, викладачів, юристів, економістів, працівників органів державного управління, аспірантів та здобувачів, студентів вищих навчальних закладів.

Редакційна колегія не завжди поділяє думку авторів і не несе відповідальності за недостовірність опублікованих даних.

Тези друкуються и авторській редакції, за точність викладеного матеріалу відповідальність покладена на авторів.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ І

Глобалізація, регіоналізація, права людини: міжнародно-правовий вимір

Антипенко В.Ф.

Становлення міжнародного антитерористичного права..... 21

Кузнецова К.В.

Проблема ответственности не правительственных
организаций по международному праву..... 28

Мацко А.С.

Глобалізація та її вплив на зміни сучасного правопорядку..... 31

Щипцов О.А.

Удосконалення нормативно-правової бази,
що регламентує питання безпеки морської діяльності,
відповідно до норм міжнародних конвенцій..... 33

Тимченко Л.Д.,

Кононенко В.П.

Международные суды как эффективный
контрольный механизм защиты прав человека
в процессе глобализации..... 36

Digol D.

Foreign Policies of Central Asian Countries
in the Realities of the Globalized World..... 39

Удовика Л.Г.

Концептуалізація трансформацій правової
системи в умовах глобалізації..... 45

Тимченко Л.А.

Арбротская декларация 1320г. – затерянная
страница истории международного права..... 48

Чорнооченко С.І.

Правове закріплення універсальних стандартів
прав людини в сфері трудової міграції..... 51

Анцимова М.Ф.

Юридичні гарантії прав та свобод людини:
європейський вимір..... 54

Vukhryst S.

Compliance Review Mechanism under UNECE MEAs..... 57

Громакова Н.Ю.

Специфіка формування ідентичності
в епоху глобалізації..... 61

<i>Гордієнко М.І.</i>	
Дефекти правової політики пострадянської доби	540
<i>Гурська Л.І.</i>	
Держава та Церква в Україні: співпраця як необхідна умова демократизації суспільства	545
<i>Левченко Т.Г.</i>	
Моральна віра в поведінці людини як морально-правового суб'єкту: сучасна інтерпретація думок Імануїла Канта	547
<i>Мухин Н.Н.</i>	
Індивид в перспективі права	550
<i>Христюкін Г.В.</i>	
Онтологічні основи для християнської критики ідей статизму та теократії в сучасній православній теології	553
<i>Черенков М.М.</i>	
Про закони, християнство, суспільство і мораль: соціально-теологічні рефлексії	557
<i>Чорноморець Ю.П.</i>	
Апологія прав людини у творчості Вселенського патріарха Варфоломія	559
<i>Шеремета О.Ю.</i>	
Право і держава у вченні митрополита Андрія Шептицького.....	562

СЕКЦІЯ 10 ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ПРАВА

<i>Громова Т.М.</i>	
Неоінституціоналізація права власності в торговельній сфері	566
<i>Данькевич А.П.</i>	
Роль міжнародних фінансових організацій у формуванні інвестиційної політики в Україні	568
<i>Корж М.А.</i>	
Правові аспекти оподаткування іноземних інвестицій	570
<i>Круш П.В.</i>	
Провали державного втручання в економічне життя суспільства та їх виправлення	573
<i>Максименко І.А.</i>	
Економічні правила як конституюча основа діяльності суб'єктів господарювання.....	575
<i>Мартиненко В.В.</i>	
Правові аспекти економічної безпеки в умовах глобалізації	578

<i>Мацелюх Н.П.,</i> <i>Максименко І.А.</i> «Правомірна конституція», «економічна теорія права», «конституційна економіка» як методи дослідження економіко-правових проблем.....	581
<i>Мацелюх Н.П.</i> Провали ринку і роль держави в умовах постіндустріальних трансформацій.....	583
<i>Мискін Ю.І.</i> Значення економічної науки в юриспруденції.....	585
<i>Паснова Т.В.</i> Економіко-правова безпека України в умовах наднаціонального регулювання.....	587
<i>Рибокін Т.В.</i> Теоретичні основи підприємств корпоративного типу.....	589
<i>Скорик М.О.</i> Економіко-правові засади сучасного державного регулювання економіки АПК України.....	592
<i>Стиростенко Г.Г.,</i> <i>Бабенко А.Ю.</i> Економіко – правові аспекти ринку праці в умовах трансформаційних змін	595
<i>Гарасюк В.В.,</i> <i>Максименко І.А.</i> Права власності як санкціоновані державою попедінкові відносини між людьми	598
<i>Телищук М.М.</i> Категорія власність як економічне та юридичне явище	591
<i>Чернишук В.Р.</i> Тенденції формування інвестиційної політики України.....	604

СЕКЦІЯ II ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПРАВОВИЗНАВЦІВ

<i>Гарбуза Т.В.</i> До питання професійної підготовки майбутніх фахівців.....	607
<i>Гиробчук С.І.</i> Особливості формування компетентності майбутнього фахівця права	610

дності до кінцевих і поточних потреб суспільства; 3) розробці і розвитку механізмів регулювання ринкової економіки.

Досягнення цілей державного регулювання економіки може бути забезпечено відповідними механізмами: створенням, розвитком і контролем за дотриманням правил гри в економічному середовищі; формуванням інституціональної організаційної структури, яка забезпечує основні норми і правила економічної діяльності як приватним економічним агентам, так і самій державі; розробкою державної економічної політики;

– здійсненням державою власної економічної діяльності.

Роль держави в економіці неоднозначно трактується різними напрямками сучасного інституціоналізму. Вважається, що чим активніша держава, тим більш вірогідні її провали. Разом з тим при пасивному ставленні держави до провалів ринку та інших проблем втрати ефективності неминучі. Реальна політика має будуватися на основі мінімізації втрат. Необхідно шукати інституційні засоби для зменшення витрат державного втручання, що не перешкоджають можливим вигодам від такого втручання.

І.А. Максименко, к.філос.н.,
доцент, завідувач кафедри
економічної теорії
(Національний університет
ДПС України)

ЕКОНОМІЧНІ ПРАВИЛА ЯК КОНСТИТУЮЧА ОСНОВА ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

В реальному житті на здійснення економічної діяльності, окрім відомих з економічної теорії обмежень, впливають різноманітні правила, які визначають, як слід себе поводити у тій чи іншій ситуації. В інституціональній теорії правила - це загальновизнані і захищені розпорядження, що забороняють або дозволяють певні дії індивіда, групи людей при взаємодії їх з іншими індивідами або групами.

Загальноприйнятою класифікацією правил є їх поділ на формальні і неформальні. Формальними називаються такі правила, які зафіксовані у вербальній і /або письмовій формі, виступають у явному вигляді як обмеження набору альтернатив для індивідів і забезпечені захистом з боку держави. Відповідно неформальними називаються такі правила, які також обмежують поведінку індивідів, але не зафіксовані у письмовій формі і захищені іншими механізмами, відмінними від держави, наприклад самозахист тощо. Неформальні правила є тією складовою культури. У свою чергу

неформальні правила можуть бути поділені на ті, що формалізуються і що не формалізуються.

Найбільш поширеною є класифікація правил, запропонована Д. Портом: 1) конституціональні (або політичні) 2) економічні; 3) правила контракції, що визначають способи, порядок і умови виконання і реалізації контрактів [1,2].

Усередині інституціонального середовища має місце підпорядкованість правил. Загальний принцип змістовної впорядкованості правил: норма нижчого порядку уточнює і розкриває зміст норми вищого порядку. Останні, більш загальні, визначають ті рамки, деталі всередині яких регулюють більш приватні норми, і в цьому сенсі є конституційними або надконституційними.

Економічними називаються правила, що безпосередньо визначають форми організації економічної діяльності, в рамках яких її суб'єкти формують інституційні угоди і ухвалюють рішення про використання ресурсів. Наприклад, до економічних правил відносять: квоти на імпорт або експорт тієї або іншої продукції; заборони на використання деяких видів контрактів; законодавчо встановлені граничні терміни дії патентів на винаходи тощо.

Економічні правила є умовами і передумовами виникнення прав власності. Останні виникають у суспільстві підчас формування правил, що регламентують вибір способів використання обмежених ресурсів. Вивчення прав власності є рівноцінним вивченню економічних правил і навпаки [3].

Закони, які приймаються державною владою, визначають ті або інші правила здійснення різних економічних дій (укладення договорів, ведення бухгалтерського обліку, проведення рекламних компаній тощо) безпосередньо позначаються на структурі, рівні витрат, ефективності та результативності економічної діяльності економічних організацій. Так, податкові пільги венчурному капіталу стимулюють ризиковані інвестиції в інноваційний процес - найважливіший ресурс економічного зростання в постіндустріальній економіці. Правила тарифного і нетарифного регулювання експорту та імпорту, разом із співвідношенням цін на внутрішньому і світовому ринках, безпосередньо впливають на стимули до здійснення відповідних операцій тощо.

Економічні правила є формою здійснення державного регулювання економіки, тобто свідомих дій держави, її економічного центру, націлених на економіку в цілому та зміну поведінки суб'єктів економічної діяльності.

З погляду економічної теорії законодавчо встановлені правила господарської діяльності є не чим іншим, як особливим типом обмежень на мож-

ливості використання ресурсів, або ресурсних обмежень, а останні, зазвичай, впливають на економічні результати.

Проте спо стереження за економічним и процесами не дають ясної відповіді на інше питання: а чи впливають на економіку правила (які вводяться за допомогою законів або сформувалися в минулому якимись іншими шляхами), що не є формами державного регулювання, засобами проведення економічної політики? Іншими словами, чи всі інститути мають значення для функціонування і розвитку економіки або тільки ті, які безпосередньо обмежують дії економічних суб'єктів з розподілу і використання ресурсів?

З огляду економічного аналізу характер правила, що зобов'язує, забороняє або дозволяє, не є його істотною ознакою. Адже будь-яке правило, незалежно від його характеру, при здійсненні економічної дії виступає в ролі деякого обмежувача вибору.

Обмежувальний характер будь-якого правила дуже важливий для розуміння форм економічної поведінки. Якщо суб'єкт економічної діяльності бачить, що його дія здатна принести йому значну вигоду, але заборонена певним правилом, у нього може виникнути стимул до порушення цього правила. В даному випадку рішення ухвалюється наступним чином: якщо очікувана вигода від порушення перевищує очікувані витрати порушення, то раціональним виявляється порушити правило. Очікувані витрати порушення залежать від того, чи буде порушник виявлений і покараний, тому зниженню вірогідності покарання сприятимуть такі форми поведінки порушника, як обман, дезінформація, хитрість і т.п. Така поведінка називається опортунізмом.

Будь-яке право суб'єкта економічної діяльності (економічної організації) – це можливість здійснювати певні економічні дії, зокрема дії з тим чи іншим об'єктом. Така можливість є наслідком правила, відповідно до якого подібні дії не піддаються санкціям з боку держави. Коли індивід діє відповідно до правила, він не зустріне будь-якої протидії, що з економічної точки зору означає економію ресурсів в процесі діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Норт Д. Институты, институциональные изменения и функционирование экономики / Д. Норт - М.: Фонд экон. Книги «Начала», 1997. – 188 с.
2. Норт Д. Институциональные изменения: рамки анализа / Д. Норт // Вопросы экономики. – 1997. - №3. – С. 6-17.
3. Олейник А. Институциональная экономика / А. Олейник. – М.: ИНФРА-М, 2002. – 416 с.